

ההכרזה לכל באי עולם בדבר חובות האדם

כפי שהוצעה על ידי InterAction Council בשנת 1997

מבוא

הואיל וההכרה בכבוד הטבעי אשר לכל בני משפחת האדם ובזכויותיהם השוות והבלתי־נפקעות היא יסוד החירות, הצדק והשלום בעולם, ונגזרות ממנה חובות, הואיל והעמידה על זכויות באופן בלעדי עלולה להוביל למאבק, לפירוד ולמחלוקת שאין לה סוף, ואילו אי־הקפדה על חובות האדם עלולה להוביל לפריעת חוק ולכאוס, הואיל ושלטון החוק וקידום זכויות האדם כרוכים בנכונותם של גברים ונשים לפעול בצדק, הואיל ובעיות העולם דורשות פתרונות כלל־עולמיים, אשר לא יצמחו אלא מתוך רעיונות, ערכים ומוסכמות אשר מכובדים על ידי בני כל התרבויות והחברות, הואיל וכל אדם, כמיטב ידיעתו ויכולתו, מחויב לשקוד על תיקון הסדר החברתי, הן בביתו והן בעולם, ולהשגת תכלית זו לא די בחוקים, תקנות ומוסכמות, הואיל ושאיפות האדם לקדמה ולהתפתחות לא יוכלו להתממש אלא על יסוד ערכים ואמות מידה מוסכמים שיושגו על כל אדם ועל כל מוסד בכל עת,

לפיכך מכריזה

העצרת הכללית

באוזני כל באי עולם הכרזה זו בדבר חובות האדם, כאמת מידה אחת לכל העמים ולכל האומות, כדי שכל יחיד וכל גוף חברתי ישווה תמיד הכרזה זו לנגד עיניו ויתרום לקידום הקהילה ולחינוך כל חבריה. אנו, עמי העולם, מחדשים ומאששים בזאת את ההתחייבויות עליהן הצהירה ההכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם: דהיינו, ההכרה המלאה בכבוד כל בני משפחת האדם; בחירותם ובשוויונם הבלתי־נפקעים, ובערבות ההדדית השוררת ביניהם. יש ללמד ולהפיץ בכל רחבי העולם את המודעות לחובות אלה ואת קבלתן.

עקרונות יסוד להומניות

סעיף א'

כל אדם, בלי הבדל מגדר, מוצא אתני, מעמד חברתי, דעה פוליטית, שפה, גיל, לאום או דת, מחויב לנהוג בכל אדם באופן הומני.

סעיף ב'

לא ייתן אדם יד לכל צורה של התנהגות בלתי־הומנית, אלא הוא מחויב לשאוף לכבוד ולהערכה־עצמית של זולתו.

סעיף ג'

אין אדם, קבוצה או ארגון, ולא מדינה, צבא או משטרה אשר ניצבים מעל לטוב ורע; אמות מידה אתיות חלות על הכול, והכול מחויבים לקדם את הטוב ולרחוק מן הרע בכל מעשיהם.

סעיף ד'

על כל אדם שחונן בדעת ובמצפון לקבל על עצמו את את עול החובה כלפי יחידים וקבוצות, משפחות וקהילות, גזעים, לאומים ודתות ברוח הערבות ההדדית: מה שאינך רוצה שייעשה לך, אל תעשה לזולתך.

אי-אלימות וכבוד לחיים

סעיף ה'

כל אדם מחויב בכבוד לחיים. אין לאף אחד הזכות לפצוע, לענות או להרוג אדם אחר. אין בכך כדי לשלול את זכותם של יחידים וקבוצות להגנה עצמית מוצדקת.

סעיף ו'

אין ליישב באלימות מחלוקות בין מדינות, קבוצות או יחידים. לא יסבול ממשל מעשי רצח עם או טרור ולא ייקח בהם חלק, וכן לא ינצל נשים, ילדים או כל אזרח אחר ככלי מלחמה. כל אזרח וכל נושא משרה ציבורית מחויב לפעול בשלום ובאי-אלימות.

סעיף ז'

כל אדם יקר לאין-ערוך וראוי להגנה ללא תנאי. גם בעלי החיים והסביבה הטבעית ראויים להגנה. כל אדם מחויב להגן על האוויר, על המים ועל האדמה, למען יושביה כיום ולמען הדורות הבאים.

צדק וערבות הדדית

סעיף ח'

כל אדם מחויב לנהוג ביושרה, בכנות ובהוגנות. לא יגזלו אדם או קבוצה מזולתם את רכושו ולא ימנעו אותו מהם שלא כצדק.

סעיף ט'

כל אדם שיש בידיו הכלים לכך מחויב להקדיש מאמצים כנים להכניע את העוני, תת-התזונה, הבורות וחוסר-השוויון. עליו לקדם פיתוח בר-קיימא בעולם כולו כדי להבטיח כבוד, חירות וצדק לכל אדם.

סעיף י'

כל אדם מחויב לשקוד על פיתוח כישוריו; כל אדם זכאי לגישה שווה לחינוך ולעיסוק בעל-ערך. על כל אדם להושיט יד לנזקק, לחלש, לנכה ולמופלה.

סעיף י"א

יש להשתמש ברכוש ובעושר באורח אחראי וצודק לקידום המין האנושי. אין להשתמש בכוח כלכלי ופוליטי ככלי שררה, אלא בשירות הצדק הכלכלי והסדר החברתי.

אמת וסובלנות

סעיף י"ב

כל אדם מחויב לאמת בדבריו ובמעשיו. אל לאדם לשקר, בלי הבדל מעמד וכוח. יש לכבד את הזכות לפרטיות ולחיסיון אישי ומקצועי. אף אדם אינו נדרש לומר את כל האמת לכל אחד בכל עת.

סעיף י"ג

אין פוליטיקאי, נבחר ציבור, מנהיג עסקי, מדען, סופר או אמן שאינו כפוף לאמות מידה אתיות כלליות, וכך גם רופאים, עורכי דין ובעלי מקצוע אחרים אשר להם חובות מיוחדות ללקוחותיהם. בקוד אתי מקצועי או אחר יש לשקף את סדר העדיפויות של אמות מידה כלליות כגון אמת והוגנות.

סעיף י"ד

את חופש התקשורת ליידע את הציבור ולבקר את מוסדות החברה והממשל על מעשיהם, שהוא חיוני לחברה צודקת, יש לנצל באורח אחראי ודיסקרטי. חופש התקשורת נושא עמו חובה מיוחדת לדיווח מדויק ומהימן. יש להימנע בכל עת מדיווח סנסציוני אשר מבזה את האדם או את כבודו.

סעיף ט"ו

אמנם יש להבטיח את חופש הדת, אך על נציגי הדתות מוטלת חובה מיוחדת להימנע מביטויי דעה קדומה וממעשי אפליה כלפי בני דתות אחרות. אל להם לעודד או להתיר שנאה, פנטיות ומלחמות דת, אלא עליהם לטפח את הסובלנות ואת הכבוד ההדדי בין כל בני משפחת האדם.

כבוד הדדי ושותפות

סעיף ט"ז

כל הגברים וכל הנשים מחויבים לכבוד הדדי ולהבנה בשותפויות ביניהם. לא ייתן אדם יד לניצול מיני או תלות מינית של זולתו. על שותפים מיניים לקחת על עצמם את החובה לדאוג זה לשלום זה.

סעיף י"ז

בכל גרסאותיה בתרבויות ובדתות השונות, ברית נישואין מחייבת אהבה, נאמנות ומחילה, ועליה לכוון להבטיח לשותפים בה ביטחון ותמיכה הדדית.

סעיף י"ח

כל זוג מחויב לתכנון משפחה מושכל. על היחסים בין הורים לילדים לשקף אהבה הדדית, כבוד, הערכה ודאגה. אל להורה או למבוגר אחר לנצל לרעה ילדים או להתעלל בהם.

סוף דבר

סעיף י"ט

שום דבר בהכרזה זו לא יתפרש כאילו הוא בא להקנות למדינה, לציבור או ליחיד כל זכות שהיא לעסוק בפעולה או לבצע מעשה שתכליתם לקפח כל זכות או חירות מן הזכויות והחירויות הקבועות בהכרזה זו ובהכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם משנת 1948.